OIKEUSMINISTERIÖ 13.10.2015
Talousjohtaja Tapio Laamanen

Valiokuntaneuvos Marja Tuokilan pyynnöstä toimitan lakivaliokunnalle pyydetyt tiedot seuraavasti:

1. Käräjäoikeusuudistus
   Työryhmäesitys (17.3.2015) käräjäoikeusverkoston kehittämiseksi:
   http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1426142053965.html

2. Jatkokäsittelylupauudistukseen perustuvat säästöt v. 2016

   (Teksti OM:n muistion 18.8.2015 pohjalta:)

   Momentti 25.10.03 (Muiden tuomioistuinten toimintamenot); hovioikeuksien jatkokäsittelylupauudistus

   Jatkokäsittelylupauudistuksella rajataan hovioikeuteen tulevien asioiden määrää. Hallitusohjelmassa on tätä koskeva 2 miljoonan euron (alustava arvio) ja 30 htv:n vuotuinen vähennys.

   Hovioikeudessa sovellettavaa jatkokäsittelylupajärjestelmää laajennetaan 1.10.2015 alkaen siten, että kaikki riita- ja hakemusasiat sekä suuri osa rikosasioista tulee jatkokäsittelyluvan piiriin (laki oikeudenkäymiskaaren 25 ja 25 a luvun muuttamisesta 386/2015). Järjestelmän laajentaminen vähentää työmäärää muutoksenhaussa. Säästöt olisivat pääosin johdettavissa vähenevistä pääkäsittelyistä hovioikeuksissa. Jos pääkäsittelyjen määrä vähenee siten kuin hallituksen esityksessä (HE 246/2014 vp) on arvioitu, voisi tämä mahdollistaa 20−30 henkilötyövuoden asteittaisen vähentämisen hovioikeuksissa. Koska oikeudenkäynnin painopiste siirtyy voimakkaasti alioikeuteen, oikeussuojan turvaamiseksi olisi tarpeen samalla vahvistaa alioikeuden voimavaroja. Hovioikeuksien osalta säästövaikutus on 2 milj. euroa.

   Talousarvioesityksessä esitetään, että jatkokäsittelylupajärjestelmän laajentamisen perusteella määrärahoja leikattaisiin täysimääräisesti jo vuodesta 2016 lukien. Uusien säännösten tulkintalinjausten muodostuminen vie aikaa. Tuomioistuimet noudattanevat varovaista linjaa uusien säännösten soveltamisessa, ennen kuin korkeimman oikeuden linjaukset ovat käytettävissä. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että **t**uomarin virkoja voidaan lakkauttaa vain viran vapautuessa. Hovioikeuksista eläkkeelle siirtymisen perusteella vapautuvien virkojen lukumäärää voidaan arvioida sen perusteella, kuinka paljon tuomareista täyttää kunakin vuonna 65 vuotta. Hovioikeuksissa mainitun iän saavuttavia tuomareita on 15 v. 2016 ja 18 v. 2017. Näiden vuosien aikana eläkkeelle siirtyvien tuomarinvirkojen lakkauttamisen perusteella voidaan arvioida saavutettavan 0,7 milj. euron säästö v. 2016 (olettaen, että eläkkeelle siirryttäisiin keskimäärin vuoden puolivälissä) ja lopullinen 2 miljoonan euron säästötaso v. 2017. Työmäärän vähentymisen perusteella tehtävät henkilöstövähennykset tulee voida kohdentaa oikeassa suhteessa hovioikeuksiin. Mikäli henkilöstövähennykset joudutaan tekemään heti vuoden alusta lukien, vähennykset joudutaan kohdentamaan suunnittelemattomasti määräaikaisiin virkoihin, jolloin ne mahdollisesti kohdistuvat ruuhkaisiin hovioikeuksiin.

3. Harmaan talouden torjuntaohjelman rahoituksen tilanne OM:n hallinnonalalla

   OM:n pääluokassa harmaan talouden torjuntaan osoitettiin v. 2014 yhteensä 5,2 milj. euroa jakautuen syyttäjälaitokselle 2,3 milj. euroa, tuomioistuinlaitokselle 1,6 milj. euroa ja ulosottolaitokselle 1,3 milj. euroa.

   Syyttäjälaitokselle osoitettiin harmaan talouden torjuntaan jatkorahoitus kehyskaudelle 2016-2019 edellisen hallituksen viimeisessä kehyspäätöksessä huhtikuussa 2015. Tähän vaikutti mm. se, että syyttäjälaitoksessa olisi muuten jouduttu käynnistämään yt-menettely henkilöstön vähentämiseksi.

TAEssa 2016 syyttäjälaitoksen momentilla 25.30.01 asia on esitetty näin (keltaisella):

Harmaan talouden torjunta	-3 296
Kirjanpitoyksikkörakenteen muutos sekä valtion yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän (Kieku) käyttöönotto	135
Tallinnan yhteyssyyttäjä (siirto momentille 24.01.01)	-39
Tasomuutos (vastaa harmaan talouden torjuntaan vuoden 2015 talousarviossa osoitettua määrärahaa), josta 400 000 euroa on siirtoa momentilta 25.10.04	3 300
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-17
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-303
Palkkaliukumasäästö	-168
Palkkausten tarkistukset	280
Sisäinen turvallisuus ja oikeudenhoito (HO 2015)	1 302
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-213
Toimintamenosäästö (HO 2015)	-206
Vuokramenojen indeksikorotus	40
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-46
Yhteensä	769

Rahoitus siis jatkuu syyttäjälaitoksessa. Ensin näkyy vähennys, mutta sitten lisäys. Itse asiassa taso on noin 1 milj. euroa suurempi kuin v. 2014, mutta 3,3 milj. euron summasta 0,4 milj. euroa on siirretty pääluokan sisältä.

Tuomioistuinlaitoksen ja ulosottolaitoksen osalta rahoitus päättyy TAEn 2016 mukaisesti.

terveisin,
Tapio Laamanen

****

Tapio Laamanen
Talousjohtaja/Ekonomidirektör
Oikeusministeriö/Justitieministeriet
Puh/Tfn: 02951 50290
Gsm. 050 375 6249
Kasarmikatu 25 / Kaserngatan 25
PL 25 / PB 25
00023 Valtioneuvosto / 00023 Statsrådet